

فرید باستانی - فرید هوشیاری - فرید جهان و زانی جهان گفته: دربار شکوه دجستان - فرید نهایی راه جز: نقد نظامی، مملکت و جانشینان... و شکوفه فرج است

اکران نخستین فیلم ایرانی بعد از انقلاب
فیلم «فریاد مجاهد» ساخته ستار هریس از دوم شهریور ۱۳۵۸ در سینماهای ملت، رکس، مولن روژ، مراد، لیدو و آستارا

حماسه پاهو

ایستاده در بحران

۲۸ مرداد ۱۳۵۸ قرار بود دموکرات‌ها با تصرف پاهو تشکیل کشوری جدید را جشن بگیرند؛ «جمهوری دموکراتیک کردستان» کشوری که بنا بود چند روز بعد در اجلاس سران جنبش عدم تعهد به رسمیت شناخته شود. اما ایستادگی مردم و نظامیان نقشه جدایی طلبان را نقش بر آب کرد. ایرانیان از سراسر کشور به پاهو شتافتند تا مدافع خطه کر دستان شوند و بحران پایان یابد. بحرانی که ریشه در تحولات سال ۱۳۲۵ داشت اما از ۲۵ بهمن ۱۳۵۷ با همکاری سالار جاف، نماینده عراقی الاصل پاهو در مجلس شورای ملی پهلوی و اعضای حزب دموکرات کردستان آغاز شده بود. حزبی که در دهه بیست توسط قاضی محمد تأسیس شد و این بار عبدالرحمان قاسملو آن را احیا می کرد. با صدور اعلامیه خودمختاری کردستان، مردم پاهو اجازه تسلط سالار جاف به پادگان‌ها را ندادند. هفتم اسفند نیروهای حزب وارد شهر شدند و رحیم بغدادی با شعار خلق کرد پاهو، دفتر حزب را تأسیس و با فروش ارزان اسلحه (کلاشینکف ۵ هزار تومانی) اورامانات را ناامن کرد تا راه ورود نیروهای انقلاب را ببندد. حکومت بعث عراق نیز اقدام به کمک تسلیحاتی آنان کرد. جدایی طلبان برای تشکیل یک حکومت خودگردان، از آذربایجان غربی تا کرمانشاه را با حمایت استخبارات عراق به آشوب کشیدند. پادگان‌ها یکی یکی غارت و جدایی طلبان قوتی تر شدند. آنها ۱۴مردادجاده کرمانشاه به پاهو را بستند تا شهر محاصره شود. دموکرات‌ها آذوقه مردم را هم غارت کردند و ارسال کمک فقط با بالگرد ممکن بود.

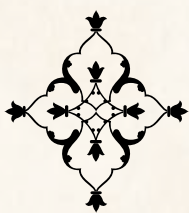
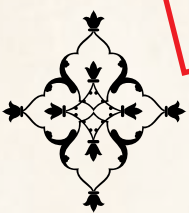
تیمسار ولی‌الله فلاحی فرمانده نیروی زمینی و دکتر مصطفی چمران با بالگرد وارد شهر شدند تا با انسجام نیروهای بومی مردمی، سپاه و ژاندارم‌ها جلوی سقوط شهر را بگیرند. ضدانقلاب که به سامانه ضدهوایی هم مجهز شده بوداف ۴-خلبان محمدنورّه را ساقط کرد و در تدارک لشکری چند هزار نفری

برای فتح شهر بود. سقوط پاهو به سقوط همه خطه کردستان منجر می شد. حتی حضور فلاحی و چمران هم نتوانست جلوی فاجعه را بگیرد و جدایی طلبان با حمله به بیمارستان پاهو آنجا را به فتنگاه بیماران و کادر درمان تبدیل کردند. سرانجام امام خمینی روز ۲۷مرداد ۱۳۵۸ پیامی انقلابی به نیروهای نظامی

صادر کردند: «نظامیان بدون فوت وقت و بدون نیاز به دستور مافوق به سمت پاهو حرکت کنند». با حرکت ارتش، ژاندارمری و پاسداران از بسیاری از شهرها به سوی پاهو، دموکرات‌ها و بقیه نیروهای ضد انقلاب فرار را بر قرار ترجیح دادند و کردستان برای ایران ماند.

نیمه اول
۱۳۵۸

■ صفحه ۱۶ ■ سال بیست و ششم ■ شماره ۷۴۷۴ ■ پنجشنبه ۱۱ آبان ۱۳۹۹ ■ ۵ ربیع الاول ۱۴۴۲ ■ ایران قرن صد و پنج

دفراندوم بزرگ برای تعیین نظام

رأی به جمهوری اسلامی

برگ رأی دو قسمتی بود، نیمه «آری» سبز رنگ و نیمه «نه» قرمز؛ تعرفه‌هایی که روی آن نوشته شده بود: «بسمه تعالی، دولت موقت انقلاب اسلامی، وزارت کشور، تعرفه انتخاباتی رفراندوم، تغییر رژیم سابق به جمهوری اسلامی که قانون اساسی آن از تصویب ملت خواهد گذشت.» رأی دهندگان باید بخش مورد نظر خود را از برگ جدا می کردند و در صندوق‌های رأی انقلاب می انداختند و بخش دیگر را با خود می بردند. آن روز طبق اعلام رسمی بیش از ۹۸ درصد رأی دهندگان در این همه پرسشی برگه‌های قرمز را با خود از حوزه‌های انتخاباتی بیرون بردند و بخش سبزرنگ را که رأی به جمهوری اسلامی بود، در صندوق انداختند. رأی سبزی که می توان گفت نخستین بذر کاشته شده در انقلاب اسلامی بود.

همه پرسشی در روزهای ۱۰ و ۱۱ فروردین سال ۱۳۵۸ یعنی کمتر از دو ماه بعد از پیروزی انقلاب در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ و به پیشنهاد امام خمینی و از سوی دولت موقت برگزار شد.

با روی کار آمدن دولت موقت و بعد از اعلام رسمی پیروزی انقلاب، امام خمینی یکی از مأموریت‌های اصلی دولت مهندس مهدی بازرگان را برگراری همه پرسشی و رفراندوم تعیین کرد و احمد صدر حاج سیدجوادی به‌عنوان وزیر کشور، مأمور برگراری این مهم شد. اما قرار بود چه ساختار حکومتی ای جای پهلوی را بگیرد؟ در این بین گزینه‌های بسیاری از سوی گروه‌های مختلف سیاسی مطرح می شد: «جمهوری اسلامی»، «جمهوری دموکراتیک»، «جمهوری ایرانی» و... اما در مقابل همه اینها امام خمینی تأکید بر «جمهوری اسلامی» داشت نه یک کلمه کمتر و نه یک کلمه بیشتر. آیت‌الله مرتضی مطهری که از شاگردان امام خمینی و همراهان او بوده و از «جمهوری اسلامی» رادر برنامه‌های تلویزیونی این چنین برای مردم تفسیر کرد: «مسأله «جمهوری» مربوط است به شکل حکومت؛ یعنی این

که مردم حق دارند سرنوشت خود را خودشان در دست بگیرند و کلمه «اسلامی» محتوای این حکومت را بیان می کند. به این ترتیب، جمهوری اسلامی؛ یعنی حکومتی که شکل آن انتخاب رئیس حکومت، از سوی عامه مردم است و محتوای آن هم اسلامی است و با اصول و مقررات اسلام اداره می شود.»

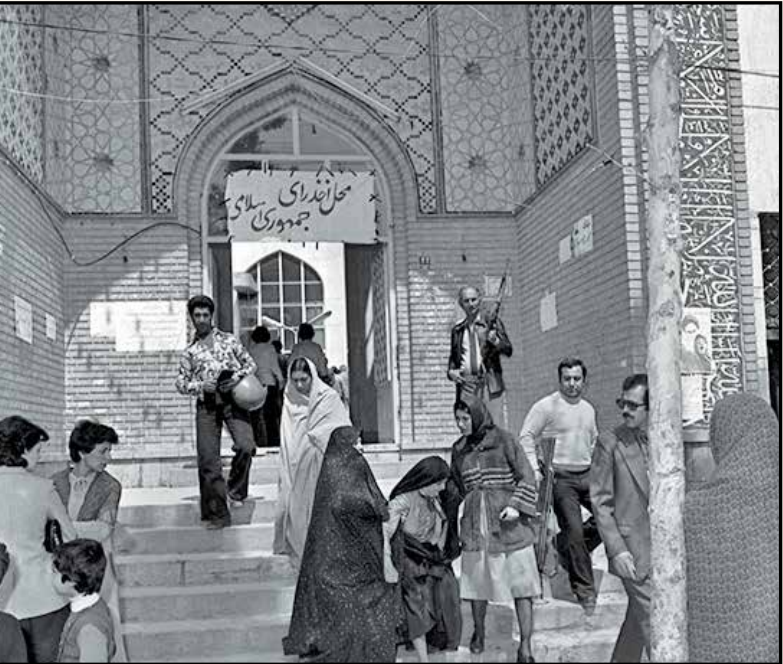
در نهایت ۹۷ درصد واجدان شرایط در این رفراندوم شرکت کردند و هنوز هم با گذشت ۴۲ سال از انقلاب، پرشورترین انتخابات برگزار شده از نظر حضور مردمی محسوب می شود.

با پایان رأی گیری امام خمینی در بیانیه‌ای «آغاز حکومت جمهوری اسلامی» را اعلام کرد: «من به ملت بزرگ ایران که در طول تاریخ شاهنشاهی، که با استکبار خود

روزنامه پامداد

دوران نو، اندیشه نو، روزنامه ای نو. روزنامه مستقل و ملی پامداد از صبح دوشنبه ۱۷ اردیبهشت [۱۳۵۸] منتشر می شود

آنان را خفیف شمردند و بر آنان کردند آنچه کردند، صمیمانه تبریک می گویم. خداوند تعالی بر ما منت نهاد و رژیم استکبار را با دست توانای خود که قدرت مستضعفین است در هم پیچید و ملت عظیم ما را انمه و پیشوای ملت‌های مستضعف نمود و با برقراری جمهوری اسلامی، وراثت حق را بدانان ارزانی داشت. من در این روز مبارک، روز امامت امت و روز فتح و ظفر ملت، جمهوری اسلامی ایران را اعلام می کنم. به دنیا اعلام می کنم که در تاریخ ایران چنین رفراندومی سابقه ندارد، که سر تاسر مملکت با شوق و شجعت و عشق و علاقه به صندوق‌ها هجوم آورده و رأی مثبت خود را در آن ریخته و رژیم طاغوتی را برای همیشه در زباله دان تاریخ دفن کنند.»

التقاط مسلحانه

ترورهای فرقان

سال ۱۳۵۵ گروهی به نام کهنی ها توسط اکبر گودرزی تأسیس شد که سال ۱۳۵۶ از آنجا که خودش را جداکننده حق از باطل می دانست، نام گروه را به فرقان تغییر داد. گودرزی هنوز دلیلم خود را نگرفته بود که کلاس تفسیر قرآن در تهران برگزار کرد و جوانان را به دوری از روحانیت مخصوصاً مرتضی مطهری ترغیب می کرد، چرا که آیت‌الله مطهری کتاب «علل گرایش

به مادیگری» را در پاسخ به کتاب التقاطی «توحید» اکبر گودرزی نوشت. کینه فرقان از آیت‌الله مطهری سرانجام در ۱۱ اردیبهشت ۱۳۵۸ جلوه کرد و محمدعلی بصیری، حمید نیکنام و وفا قاضی زاده عازم خیابان فخر آباد شدند تا ایشان را ترور کنند. ساعت ده و سی دقیقه شب آیت‌الله مطهری از منزل بدالله سبحایی در کوچه امین الدوله خارج شد و دقایقی بعد هدف گلوله مهاجمان قرار گرفت. اما ترور آیت‌الله مطهری اولین ترور بعد از انقلاب نبود. جوخه‌های ترور فرقان ۸روز پیش از او سپهبد محمولی قری رئیس ستاد مشترک ارتش را به شهادت رسانده بودند. فرقانی ها که در بهمن ۱۳۵۷ سلاح‌های زیادی را اتبار کرده بودند، فروردین ۱۳۵۸ شعار مبارزه با مثلث «زر و زور و تزویر» دادند تا سارن انقلاب را حذف کنند. گروه فرقان ۱۳ اردیبهشت حمید نیکنام را به در منزل سپهبد قری فرستاد و نیکنام وارد خانه او شد و در حیاط خانه وی را با کلاشینکف به رگبار بست. آنها روز جمعه ۴ خرداد ۱۳۵۸ به منزل اکبر هاشمی رفسنجانی هم رفتند. اما با واکنش همسر ایشان، هاشمی از ترور جان سالم به در برد مثل محسن بهبهانی مجری برنامه‌های مذهبی تلویزیون که ترور وی هم شکست خورد. اما حاج تقی طرخانی بنیانگذار مسجد قبا که سوژه بعدی گروه اکبر گودرزی بود در ۱۷ تیر ۱۳۵۸ به شهادت رسید.

گروه فرقان حتی از ترور حسین مهدیان حامی دکتر علی شریعتی هم

نگذشتند. مهدیان که پس از تعطیلی حسینیه ارشاد، جلسات دکتر شریعتی رادر منزل خودش برگزار می کرد به اتهام سرمایه دار بودن و مدیرمسئولی روزنامه کیهان ۴ شهریور ۱۳۵۸ هدف ترور قرار گرفت. اما از آنجا که در روز ترور همراه مهدی عراقی مسئول زندان قصر و مدیر مالی روزنامه کیهان به روزنامه می رفتند، عراقی و پسرش به شهادت رسیدند اما حسین مهدیان زنده ماند. فرقانی ها سیدعلی قاضی طباطبایی امام جمعه تبریز و احمد لاجوردی مدیر شرکت صنعتی بهشهر را هم به شهادت رساندند. حتی کشف انبار مهمات آنها در کرج هم مسیر ترورها را متوقف نکرد. فرقان به حذف دکتر محمد مفتاح می اندیشید؛ امام جماعت مسجد قبا و استاد حوزه و دانشگاه که در زمان پهلوی اجازه سخنرانی گودرزی در مسجد قبا را به وی نداده بود. از این رو گروه فرقان ۲۷ آذر ۱۳۵۸ را زمان انتقام در نظر گرفت و کمال یاسینی را به دانشکده الهیات دانشگاه تهران فرستاد. دکتر مفتاح در حال ورود به دانشکده بود که محافظانش بهمنی و معتمدی هدف گلوله قرار گرفته و شهید شدند. خود دکتر هم که زخمی شده بود به سمت بالکن دانشکده رفت. یاسینی عضو فرقان به سمت بالکن دوید و آنجا گلوله‌ای به سر دکتر مفتاح شلیک کرد و وی را به شهادت رساند. با ترور دکتر تلاش‌ها برای دستگیری اعضای فرقان در ۲۲ دی ۱۳۵۸ به ثمر نشست و ۳ خرداد ۱۳۵۹ نیز گودرزی و اعضای فرقان تیرباران شدند.

بریده جریده

تهیه و تنظیم: حسن مجیدی

حسینیه ارشاد باز گشایی شد

حسینیه ارشاد مکانی که در سال‌های سیاه هفققان مسجلی از مبارزه خستگی ناپذیر مردان و زنان آزاده علیه استبداد بود، جایی که دکتر علی شریعتی در تولد، رشد و شخصیت بخشیدن به آن نقش بزرگی را ایفا کرد، روز پنجشنبه ۱۶ فروردین ۱۳۵۸ ساعت هفت بعد از ظهر پس از شش سال که درهای آن بسته شده بود، طی مراسم خاصی رسماً باز گشایی شد. در این مراسم که حضرت آیت‌الله سید محمود طالقانی و برخی دست اندر کاران حضور داشتند، استاد تقی شریعتی پدر معلم فقید به ایراد سخنرانی پرداخت. این مراسم با حضور بالغ بر ده هزار نفر در ساعت ۱۰ شب خاتمه یافت.

روزنامه اطلاعات - شنبه ۱۸ فروردین ۱۳۵۸

آغاز انتشار روزنامه جمهوری اسلامی

روزنامه «جمهوری اسلامی» ارگان حزب جمهوری اسلامی، ایران، اولین شماره خود را در ۸ صفحه منتشر کرد. حزب جمهوری اسلامی در بهمن سال ۱۳۵۷ بوسیله آقایان دکتر محمد بهشتی، علی خامن‌ای [رهبر معظم انقلاب] اکبرهاشمی رفسنجانی، دکتر محمدجواد باهنر و سید عبدالکریم موسوی اردبیلی اعلام موجودیت کرد. این روزنامه زیر نظر شورای سردبیری اداره می شود.

روزنامه کیهان - چهارشنبه ۹ خرداد ۱۳۵۸

روزشمار

گردآوری: محمدگرگ شراشی

اولین پیام نوروزی امام خمینی: «باید ملت ایران این پیروزی را و این نهضت را حفظ کنند. اگر این نهضت خدای نخواست رو به سستی گراید، باید مهابی اعاده مصیبت‌های سابق باشیم. اگر تفرقه‌ای بین ملت حاصل شود، باید باز ملت خود را آماده کند برای چپاول گری‌ها و عقب ماندگی‌ها. رمز پیروزی ما وحدت کلمه و اتکال به خدا بود. این رمز را ما نباید از دست بدهیم.»

۹ فروردین

۲ روز پس از درگیری خلق ترکمن با پاسداران کمینۀ و نیز تصرف شهرباتی و ژاندارمری، ارتش برای کنترل منطقه وارد گنبد کاووس شد.

۲۰ فروردین

فرمان امام خمینی درباره خانه‌سازی برای بی خانه‌ها. افتتاح شماره حساب ۱۰۰ امام خمینی برای مسکن مستضعفین

۱۲ اردیبهشت

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با ۶ هزار عضو تشکیل شد.

۲۵ اردیبهشت

در پی ناآرامی‌های گسترده در خرمشهر و حمله افراد مسلح با آرپی جی به پاسگاه مرزی شلمچه نماینده خلق عرب خوزستان با مهدی بازرگان ملاقات کرد. ایجاد نامی در آبادان و خرمشهر توسط خلق عرب. ورود ارتش و سپاه برای برقراری نظم. تا سه روز بعد ۲۰ کشته و ۵۰ زخمی محاصل درگیری‌ها بود.

۲۴ اردیبهشت

قرارداد کاپیتولسیون با آمریکا که در مهرماه ۱۳۳۳ به تصویب رسیده بود، لغو شد.

۲۷ خرداد

جهاد سازندگی با فرمان امام خمینی تشکیل شد

۴ مرداد

اولین نماز جمعه بعد از انقلاب، به امامت آیت‌الله سید محمود طالقانی در زمین چمن دانشگاه تهران برگزار شد.

۱۲ مرداد

انتخابات اعضای مجلس خبرگان قانون اساسی برگزار شد. متن کامل پیش نویس قانون اساسی ۲۶ خرداد منتشر شده بود.

۱۸ مرداد

حجت الاسلام علی قدوسی توسط امام خمینی به دادستان کل انقلاب اسلامی منصوب شد.

۲۱ شهریور

آیت‌الله حسینعلی منتظری امام جمعه تهران شد

۲۶ مرداد

اولین راهپیمایی روز جهانی قدس در ایران و چند کشور اسلامی برگزار شد

۱۳۵۸
۱۹۷۹

۱۳۵۸
۱۹۷۹